

ons kenmerk:
uw kenmerk: brief van 27.09.2024

contactpersoon
Steven Verbanck
Stafmedewerker leefmilieu
T +32 2 211 56 12
Steve.verbanck@vvsg.be

Agentschap voor Natuur en Bos
t.a.v. Thomas Defoort
Koning Albert II-laan 15 bus 177
1210 Brussel

datum: 18/11/2024
bijlagen: -

Implementatie natuurherstelverordening

U nodigde ons uit om een advies te geven over de implementatie van de natuurherstelverordening. Bedankt dat we hier de kans toe krijgen in een vroeg stadium van de besluitvorming.

We hebben dit advies opgesteld in samenwerking met de Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG) vzw.

VVSG adviseert dan eerst en vooral dat de vaagheden en doelstellingen verduidelijkt worden alvorens een diepgaand advies kan gegeven worden over specifieke zaken. Wij maken ons vooral zorgen over de **gevolgen die de natuurherstelverordening zou hebben voor het omgevingsvergunningsbeleid**.

Hoe het verslechteringsverbod uit de verordening doorwerkt in het beoordelen van individuele vergunningen, is op dit moment helemaal niet duidelijk. Niet alleen de vergunningsaanvragers maar ook de vergunningverlenende overheden hebben nood aan rechtszekerheid op dat vlak. Dat onderwerp wordt uitvoeriger besproken in het advies van de Minaraad waar we aan hebben meegewerkt.

Wij willen in ons advies vooral ingaan op het **"herstel van stedelijke ecosystemen"**. Artikel 8 vereist dat de oppervlakte groene ruimte en boomkroonbedekking in "stedelijke ecosysteemgebieden" in een eerste fase, tegen 2030 netto niet afneemt t.o.v. 2024. Daarna moet dat toenemen tot een "bevredigend niveau", te meten om de zes jaar. De "lidstaat" moet die doelstelling bepalen tegen 2030.

1. Wat wij eerst willen weten is: welke gebieden tellen mee en hoever staan we?

a) Wij verwachten minstens duidelijkheid tot **welke gemeenten** of delen van gemeenten de verordening zich richt. Waar vinden we een lijst met Vlaamse gemeenten die vallen onder de categorieën "steden" en "kleine steden en voorsteden", gedefinieerd in artikel 3, 17) en 18) van de verordening? Het is spijtig dat dergelijke basiskwestie op het moment van de adviesvraag nog niet is uitgeklaard.

De verordening (artikel 14.4) laat ook toe om de geviseerde gemeenten niet volledig op te nemen in hun stedelijke ecosysteemgebied of om verschillende gemeenten samen te

voegen tot één stedelijk ecosysteemgebied. Het is ons op dit moment niet duidelijk in hoeverre deze mogelijkheden nuttig zijn voor bepaalde gemeenten. In elk geval kan het interessant zijn om de verplichtingen niet voor elke gemeente afzonderlijk te bekijken, maar wel voor verschillende gemeenten samen, bijvoorbeeld op het niveau van de referentieregio. Zo kan groenverlies in de ene gemeente gecompenseerd worden in een andere gemeente van hetzelfde stedelijk ecosysteemgebied.

b) Verder verwachten we ook duidelijkheid over **welke doelstellingen** die gemeenten dan moeten zien te halen.

We hebben begrepen dat de doelstellingen niet per gemeente zijn. Het zou wel gaan over de totale oppervlakte van alle onder de toepassing van de natuurherstelwet vallende gemeenten van de lidstaat België. Klopt dat?

Een **nulmeting** met cijfers over de oppervlakte stedelijk groen in 2024 is noodzakelijk om te kunnen inschatten hoe de situatie evolueert tegen 2030. Welke oppervlakte-percentages bereiken de betrokken gemeenten nu al wat betreft "groene ruimte" en "boomkroonbedekking"? Die categorieën zijn specifiek gedefinieerd in artikel 3, 20) en 21) van de verordening, blijkbaar gebaseerd op Europees aangeleverde satellietgegevens.

We veronderstellen dat de **rapportering** of de doelstelling werd gehaald, ook uit die bron zal komen. Kunnen gemeenten daar onderweg een tussenbalans krijgen?

Ook cijfers over de **evolutie** daarvan totnogtoe, zijn interessant om te weten in hoeverre de gemeenten de trend moeten ombuigen. Zijn die beschikbaar?

2. Tegelijk bieden we aan om na te denken over **welke instrumenten** – bestaande of nieuwe – kunnen dienen om die doelstellingen halen. Als we weten welke doelstellingen moeten behaald worden in welke gemeenten, vragen we om met de Vlaamse overheid afspraken te maken over hoe we samen kunnen werken om die doelstellingen te realiseren.

a) We stellen voor zoveel mogelijk te werken met **bestaande projecten** die gecoördineerd worden **onder een catchy noemer** met behapbare doelstellingen en financiering als beloning. Versterk wat al bestaat en introduceer zo weinig mogelijk nieuwe concepten want er leeft wel enige moeheid rond deze thema's. In dat opzicht bepleiten we ook een constructieve gezamenlijke communicatie zodat we bij de uitvoering van de verordening kunnen terugvallen op meer draagvlak bij de betrokken sectoren.

Daarom zien we veel **synergiemogelijkheden** om de doelstellingen uit de natuurherstelverordening te koppelen aan die uit andere beleidsvoornemens zoals de Vlaamse en lokale klimaatadaptatieplannen, de Blue Deal, de gemeentelijke hemelwater- en droogteplannen, Vergroening in woongebieden kan bijvoorbeeld door ruimte te geven aan water. Vergroening van de woonomgeving ondersteunt ook de gezondheid en het welzijn van de bewoners. Groene dooradering zorgt immers voor minder opwarming in de zomer, extra ruimte voor het vasthouden van water, betere luchtkwaliteit. Het zorgt ook voor een meer aangename omgeving met meer interactie met de medebewoners.

Als het **Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP)** zijn huidige slagkracht behoudt en versterkt wordt door de bundeling van extra financiering en doelen rond klimaatadaptatie, dan kunnen de doelstellingen uit de natuurherstelverordening ook in het pact geïntegreerd worden.

Zorg ervoor dat gemeenten daarbij kunnen rekenen op **ontzorging** op bovenlokaal niveau.

b) Het is in die zin belangrijk dat de **bestaande beleidsinstrumenten** zo worden ingezet dat ze de specifieke doelstellingen uit de natuurherstelverordening ondersteunen en niet tegenwerken.

Zo propageert de Vlaamse overheid de zogenaamde “3-30-300 groennorm”: 3 bomen in het zichtveld, 30% groen in de omgeving en toegankelijk groen binnen 300 meter. Die streefwaarden vallen niet samen met de natuurherstelverordening, maar helpen om hetzelfde probleem op een andere manier te benaderen.

Anderzijds ervaren gemeenten dat het hen moeilijk is gemaakt om bomen op private percelen te beschermen, wat belangrijk is voor het behouden van de boomkruinbedekking. Op Vlaams niveau is er namelijk een ruime vrijstelling van vergunning voor het rooien van bomen nabij gebouwen. Gemeenten zouden dat willen corrigeren met een strengere vergunningsplicht in een gemeentelijke stedenbouwkundige verordening, maar het staat nog ter discussie of dat mag.¹ Ook de wijziging van de boscompensatieregeling is nog niet in werking getreden. Die wijziging zal toelaten dat een gemeente een hogere boscompensatiebijdrage oplegt.²

We zijn bereid dit advies nader toe te lichten en samen te werken rond de concrete uitwerking van de voorstellen. U mag daarvoor altijd contact opnemen met ons.

Hopend op een vruchtbare samenwerking en met vriendelijke groeten,

Filiep Bouckenooghe
Directeur VVOG

Wim Dries
Voorzitter VVSG

¹ Art. 6.1, 1° vrijstellingenbesluit en art. 4.2.5 + 4.2.6 VCRO ingevoegd door het zgn. verzameldecreet omgeving. Ons standpunt over die wijziging vind u via <https://www.vvsg.be/nieuws/vvsg-neemt-standpunt-in-over-het-verzameldecreet-omgeving>

² Decreet 01.07.2022 tot wijziging van o.a. het bosdecreet, BS 29.07.2022